

ผู้หญิงที่เคยนำปลาแห้งไปขายในหมู่บ้านในแผ่นดินทางชายฝั่ง ซึ่งมีอายุกว่า ๑๐๐ ปี เล่าว่า ต้องเตรียมตัว ๒ - ๓ วัน ทำปลาแห้งและปลาทุ้ม (ฮัก กือมมมู) สิ่งของที่ได้จากการแลกเปลี่ยน ส่วนใหญ่จะเป็นผลไม้ เพราะสมัยนั้นตนเองก็ทำนาข้าวเหมือนกัน ส่วนชาวบ้านตะโละอาโหร์ที่ไม่ได้ทำนาข้าวจะแลกข้าวสารกลับมาและชาวบ้านในตะโละอาโหร์ที่ทำนาข้าวก็จะเดินเท้าไปขายกับให้ชาวบ้านที่อยู่บนแหลมด้วย

การทำมาหากินในปัจจุบัน หลังจากที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมทางอ่าวไทย ลดลง ชาวบ้านให้ความสนใจในการทำกินในคลองยะหริ่งมากขึ้น แต่บางคนออกมาหาปลาถึงในอ่าวปัตตานีและเพิ่มความหลากหลายของเครื่องมือประมง เช่น โพงพาง อวนกุ้ง อวนปลากด อวนปลากระบอก

การปลูกพืชเกษตรกรรมในปัจจุบัน นับว่าเป็นอาชีพที่เป็นรายได้หลักและปลูกพืชหลากหลายมากขึ้น เช่น พริก แตงโม พืชใหม่ๆ เช่น จินตรา และผักต่างๆ เป็นต้น

ในปัจจุบันบ้านตะโละอาโหร์และหมู่บ้านในละแวกใกล้เคียงเช่น บ้านท่าด่าน ท่าพง ท่านะ ท่ากุน จากแต่ก่อนที่เคยทำการประมงในคลองยะหริ่งเป็นส่วนใหญ่ นั้น มีการปลูกพืชผักมากขึ้น เหมือนเป็นตลาดที่สำคัญต่อชาวบ้านรอบอ่าวและชาวบ้านทั่วไป ที่ไปจับจ่ายซื้อทุกวันเสาร์ในตลาดยะหริ่ง ส่วนคนหนุ่มสาวไปทำงานมาเลเซียและโรงงานในตัวเมือง

การทำนาเกลือ การสอบถามชาวบ้านที่นี้ซึ่งอายุราว ๕๐ ปี กล่าวว่า คนรุ่นพ่อของเขาเคยทำนาเกลือในพื้นที่คันหยงลูโละและออกทะเลทำ ปูกะยาริง ในอ่าวปัตตานี ในอดีตคนที่ไม่มีย่านของตัวเองจะใช้พื้นที่สาธารณะ แต่บางคนก็ขอใช้พื้นที่ของเพื่อนบ้านโดยต้องเช่า

ต่อมาพื้นที่บางส่วนได้ขายสัมปทานให้ทำนาเกลือและขายขาด ทำให้คนคันหยงลูโละต้องไปหาที่นาใหม่ เช่น การไปเช่าพื้นที่ในตำบลบานาในส่วนที่ติดกับเขตเทศบาลปัตตานีที่ยังมีอยู่ประมาณ ๔๐ ไร่ เพราะพื้นที่บางส่วนของเขาได้ขายให้กับคนจีน ปลูกบ้านเช่า คอนโดคนงานแอ่น ซึ่งพื้นที่แห่งนี้จะมีแรงงานชาวพม่าเช่าอยู่ แรงงานพวกนี้จะทำงานคัดปลาที่แพปลาปัตตานี

สาเหตุที่ต้องมาเช่าพื้นที่แห่งนี้เพราะในคันหยงลูโละเองก็ไม่มีที่ให้ทำนาเกลือ ในการเช่านาเกลือ นั้นเจ้าของที่ดินจะคิดจากจำนวนรายได้ของเกลือ เช่นรายได้ ๑๐,๐๐๐ บาท ก็จะหักให้เจ้าของที่ดิน ๒,๐๐๐ บาท การทำนาเกลือจะทำเฉพาะฤดูแล้งเท่านั้นประมาณเดือนมกราคม-เมษายน ถ้าหมดฤดูทำนาเกลือจะออกทำ ปูกะยาริง บริเวณน้ำตื้นในอ่าวปัตตานี และหากทำอย่างใดอย่างหนึ่งรายได้ก็จะไม่พอใช้สำหรับครอบครัวทุกวันนี้ สภาพอากาศปีนี้ที่ฝนตกไม่ต้องตามฤดูกาลจึงทำเกลือไม่ได้ ออก ปูกะยาริง ก็ได้ไม่มากเหมือนก่อน ชาวบ้านที่นี้จึงเดือดร้อนไม่น้อย

ชาวบ้านบางคนเป็นสมาชิกกลุ่มอนุรักษ์เลี้ยงหอยแครงบ้านคันหยงลูโละหรือที่เรียกกันเล่นๆ ว่า หอยอารมณ์ดี ได้รับงบประมาณจากโครงการ sip เมนู ๕ เมื่อปี พ.ศ.๒๕๔๕ มีสมาชิกราว ๕๐ คน ครั้งนั้นสามารถเก็บหอยจนขายได้ ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท หักค่าพันธุ์หอยและค่าใช้จ่ายอื่นๆ คืนให้กับเครือข่าย ๘๐,๐๐๐ บาท จัดเป็นสวัสดิการผู้ด้อยโอกาส เด็กกำพร้า คนยากจนในหมู่บ้าน ๑๓๐,๐๐๐ บาท ให้บาลาเซาะและ

มัสยิดในหมู่บ้านละ ๓,๐๐๐ บาทเพื่อเป็นกิจกรรมละศีลอด ทำกันสามคืนให้มัสยิดกลางของหมู่บ้าน ๒๐๐,๐๐๐ บาท

กลุ่มได้สร้างความดีและกิจกรรมของศาสนาทำให้สมาชิกเพิ่มขึ้นเป็น ๑๐๗ คน ประธานกลุ่มบอกว่าการเลี้ยงหอยของกลุ่มมีความแตกต่างกับกลุ่มนายทุนที่เลี้ยงในอ่าวปัตตานีเพราะ การเก็บหอยต้องเก็บด้วยมือห้ามเก็บจากการคราดที่ใช้เครื่องยนต์ ต้องเคารพกฎ กติกา มารยาท ของกลุ่ม เช่น กำหนดให้สมาชิกเก็บคนละ หนึ่งกระสอบ ตามความต้องการของตลาด ห้ามขายที่อื่น เป็นต้น

สมาชิกบอกว่าภูมิใจที่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มที่สร้างรายได้ส่วนหนึ่งให้กับครอบครัว เพราะในช่วงที่เก็บหอยสามารถทำรายได้วันละ ๕๐๐ บาทต่อวันใช้เวลาเพียง ๒- ๓ ชั่วโมง พันธุ์หอยแครงที่เอามาเลี้ยงซื้อจากมาเลเซียมีความทนและโตเร็วกว่าพันธุ์จากนครศรีธรรมราชในราคา กิโลกรัมละ ๓๐- ๕๐ บาท หอย ๗๐๐- ๘๐๐ ตัวต่อกิโลกรัม

ประธานกลุ่มบอกว่า การเลี้ยงหอยแครงของกลุ่ม ถึงแม้ว่าจะไม่สามารถแก้ปัญหาความยากจนให้กับชาวบ้านทุกคน แต่อย่างน้อยคนจนในหมู่บ้านอยู่ได้ เช่น ช่วงมรสุมมีคลื่นลมแรง สมาชิกจะออกไปทำประมงไม่ได้ทางกลุ่มจะซื้อข้าวสารแจกให้สมาชิกครอบครัวละ ๕ ก้นดั่ง

ปีนี้ พ.ศ.๒๕๕๑ ในอ่าวปัตตานีเกิดน้ำจืดเป็นเวลานาน เพราะกรมชลประทานปล่อยน้ำจากเขื่อนปัตตานีมาก ทำให้หอยตาย รายได้จากการเลี้ยงหอยลดจำนวนลงมาก เหลือประมาณ ๖๐๐,๐๐๐ บาท ซึ่งยังไม่ได้หักต้นทุนและไม่ได้ตัดสินใจว่าจะซื้อหอยทั้งหมดหรือจะแบ่งให้กับสมาชิกตามความเหมาะสม ประธานกลุ่มสรุปตอนท้ายว่า การเลี้ยงหอยจะได้มากหรือน้อยอยู่ที่ดวงและโชคชะตาด้วย

พ.ศ.๒๕๔๕ ลงทุน ๒๕๐,๐๐๐ บาท ขายได้ ๑,๖๐๐,๐๐๐ บาท หักค่าต้นทุนแล้วจัดสรรกำไรให้กับสมาชิกคนละ ๑๖,๐๐๐ บาท

พ.ศ.๒๕๔๖ ลงทุนเท่าเดิม ไม่ได้ระบุรายได้ จัดสรรให้สมาชิกคนละ ๗๐๐ บาท

พ.ศ.๒๕๔๗ ลงทุนเท่าเดิม ไม่ได้ระบุรายได้ จัดสรรให้สมาชิกคนละ ๑๓,๐๐๐

พ.ศ.๒๕๔๘ ลงทุน ๑๕๐,๐๐๐ บาท รายได้ ๑,๕๐๐,๐๐๐ บาท จัดสรรให้สมาชิกคนละ ๑๕,๐๐๐ บาท

พ.ศ.๒๕๔๙- ๒๕๕๐ ยังไม่ได้แบ่ง

บ้านดาโต๊ะ

เล่ากันว่าเคยเป็นหมู่บ้านที่อยู่สุดปลายแหลม มีหลักฐานการตั้งชื่อหมู่บ้านจากดาโต๊ะคนหนึ่งซึ่งเป็นพ่อค้ามาจาก มินังกาเบา ชื่อ แซะ(แซก) มอมบอก กับลูกน้องชื่อ อับดุลมุมิน มาค้าขายกับรัฐปัตตานี แต่ถูกเจ้าเมืองสั่งฆ่า อันเนื่องมาจากที่ละเมิดคำสั่งที่เจ้าเมืองประกาศไม่ให้รับซื้อหรือขายทองเหลือง หากมีใครครอบครองให้นำมามอบกับเจ้าเมืองเพื่อจะหลอมปืนใหญ่

หลังจากที่ถูกฆ่าไปทิ้งคลองปาเราะ ชาวบ้านปาเราะจึงนำมาฝังที่ดาโต๊ะ ในสมัยนั้นยังไม่มีหมู่บ้าน เป็นเพียงสันดอนทรายที่ไหลจากน้ำทะเล ก่อนที่ชาวบ้านจะฝังศพ ศพของ แซะมอมบอก เหมือนกับคน